

Economische prognose IMF voor het GOS

Jan Limbeek

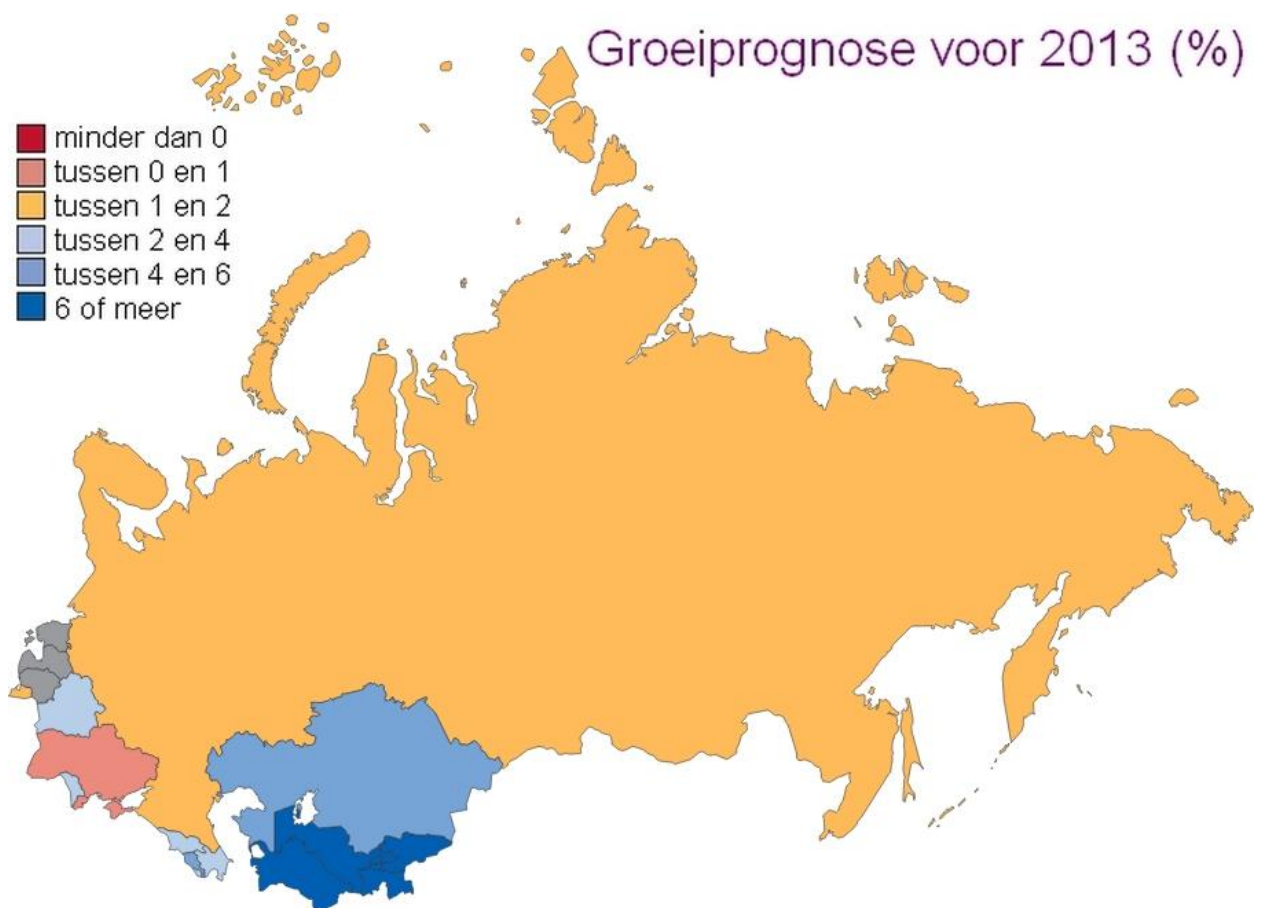
Twee keer per jaar, in april en september of oktober, publiceert het IMF zijn *World Economic Outlook*, waarin het zijn economische verwachtingen voor de wereld schetst. Voor de hier besproken elf lidstaten van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) plus Georgië en Mongolië, tezamen de 'GOS-regio', verwacht het IMF in de prognose van oktober 2013 een duidelijk lagere economische groei dan waar het Fonds in de [vorige prognose](#) van april 2013 van uitging. Dit komt vooral door de extra groeivertraging met 1,9 procentpunt van Rusland in 2013, verreweg de grootste economie van de GOS-regio. Maar ook omdat de meeste landen een lagere groei zullen tonen dan in april werd verwacht.

De Europese GOS-landen Wit-Rusland, Rusland en Oekraïne doen het de komende jaren wel beter, maar het herstel gaat wederom aanmerkelijk minder voorspoedig dan eerder werd verwacht. Voor Moldavië is het beeld een stuk beter omdat de groei er groter is dan in de andere drie landen en er geen groeivertraging wordt verwacht. Aan de andere kant behoort Moldavië harder te groeien omdat het een arm land is.

De groeivertraging van Rusland van 3,4 naar 1,5 procent in 2013 kan men zelfs beschouwen als een gezonde correctie. De in april verwachte groei van 3,4 procent is namelijk een stuk hoger dan de potentiële groei. Potentiële groei is stabiele economische groei die een land kan bereiken zonder dat de inflatie uit de hand loopt. In het optimale geval is de echte groei en de potentiële groei gelijk. Als een land harder wil groeien is het dus zaak de potentiële groei te verhogen. Dit kan door structurele hervormingen. Hier schort het in Rusland en de meeste landen van de GOS-regio aan.

Sinds het midden van 2002 bevindt Oekraïne zich in een recessie, waar het naar verwachting in 2014 weer echt uitkomt. Voor dit jaar ziet het IMF enige verbetering ten opzichte van de vorige prognose van april 2013: de gemiddelde groei werd bijgesteld van 0,0 naar 0,4 procent. Maar in alle jaren daarna treedt een grote groeiverlaging op, met een cumulatieve groeiverlaging van zo'n vier procent. Groeiremmers zijn zwakke export, politieke onzekerheid en een strak monetair beleid om de munt overeind te houden vanwege zowel een begrotings- en handelstekort.

De Kaukasus en de Centraal-Aziatische landen doen het een stuk beter dan de Europese landen van de GOS-regio. Het olierijke Azerbeidzjan groeit minder hard dan zijn buurlanden Georgië en Armenië. Ten opzichte van de aprilprognose is de groeiverwachting voor Azerbeidzjan en Georgië iets lager, maar voor Armenië flink opwaarts bijgesteld, hoewel de groei in 2013 aanmerkelijk lager zal zijn dan in 2012 het geval was.

Opm. Mongolië staat niet meer bij de GOS-regio omdat het land sinds 2013 door het IMF wordt geclassificeerd als een Aziatisch ontwikkelingsland (behorend tot de regio *developing Asia*). Anders zou Mongolië diepblauw kleuren, want de voorspelde economische groei bedraagt 11,8%.
Bron: *World Economic Outlook*, oktober 2013.

Armenië is een van de vier landen waar de verwachte economische groei opwaarts is bijgesteld in de periode tot en met 2016. De ander extra groeiers zijn Wit-Rusland, Oezbekistan en Turkmenistan. Wit-Rusland en Oezbekistan groeien slechts een miniem beetje extra. Voor Oezbekistan gaat het om 0,2 procentpunt extra in 2012 en 0,02 procentpunt in 2013. Voor de latere jaren blijft de groeiverwachting gelijk. Wit-Rusland toont een nauwelijks beter beeld. Voor 2013 zal de groei vrijwel gelijk zijn, voor 2014 0,1 procentpunt lager en in 2015 en 2016 voor beide jaren 0,2 procentpunt hoger. Alleen Armenië en vooral Turkmenistan boeken vele procentpunten extra groei.

De andere negen landen van de GOS-regio vertonen geen extra groei ten opzichte van de aprilprognose. Voor Moldavië is de groeiprognose exact gelijk. Vijf landen zullen naar verwachting iets minder groeien en drie landen zullen het aanmerkelijk slechter doen dan in april werd verwacht: Rusland, Oekraïne en Mongolië. Mongolië is niet meer de grootste groeier van de GOS-regio, dit is nu Turkmenistan.

De verwachtingen voor Mongolië stelt het IMF continu naar beneden bij. Dit blijkt niet alleen uit de lagere groeiverwachtingen, maar ook uit het tekort op de lopende rekening. In de prognose van een jaar geleden, van oktober 2012, zou dit tekort in 2014 al nagenoeg verdwenen zijn met 0,7 procent van het bbp, waarna het overschot elk jaar zou toenemen. In de prognose van april 2013 zou het tekort op de lopende rekening pas vanaf 2016 in de enkele cijfers komen en in de huidige prognose blijft het tekort in de dubbele cijfers: in 2017 is het tekort op de lopende rekening 16,4 procent van het bbp.

Verreweg het grootste land van Centraal-Azië en de Kaukasus qua oppervlakte en rijkdom is Kazachstan. Dit land blijft, ondanks een jaarlijks bescheiden neerwaartse bijstelling, robuust groeien met vijf procent en oplopend per jaar. Herstel van de olieproductie en groei van de industriële en dienstensector houdt de groei op niveau.

GOS-regio: economische groei (%), consumentenprijzen (% jaargemiddelde), saldi lopende rekening (% bbp) en werkloosheid (% beroepsbevolking), 2012-14

	BBP			Inflatie			Lopende rekening			Werkloosheid		
		Prognose			Prognose			Prognose			Prognose	
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
GOS	3,4	2,1	3,4	6,5	6,5	5,9	2,9	2,1	1,6
Netto energie exporteurs	3,8	2,2	3,5	5,2	6,8	6,0	4,1	3,2	2,6
Rusland	3,4	1,5	3,0	5,1	6,7	5,7	3,7	2,9	2,3	6,0	5,7	5,7
Kazachstan	5,1	5,0	5,2	5,1	6,3	6,3	3,8	4,3	3,1	5,3	5,3	5,3
Oezbekistan	8,2	7,0	6,5	12,1	12,1	10,4	0,7	0,2	1,1
Azerbeidzjan	2,2	3,5	5,6	1,0	3,7	6,3	21,7	13,3	9,2	6,0	6,0	6,0
Turkmenistan	11,1	12,2	10,4	5,3	7,6	7,0	0,0	0,2	3,8
Netto energie importeurs	1,2	1,5	2,4	13,5	5,0	5,6	-7,4	-7,5	-7,2
Oekraïne	0,2	0,4	1,5	0,6	0,0	1,9	-8,4	-7,3	-7,4	7,5	8,0	8,0
Wit-Rusland	1,5	2,1	2,5	59,2	17,5	14,8	-2,9	-8,3	-6,7	0,6	0,6	0,6
Georgië	6,1	2,5	5,0	-0,9	-0,3	4,0	-11,5	-6,5	-7,8	15,0	16,7	17,3
Armenië	7,2	4,6	4,8	2,5	7,0	3,5	-11,3	-10,0	-8,6	19,0	18,5	18,0
Tadzjikistan	7,5	6,7	5,8	5,8	7,5	7,2	-1,3	-1,7	-2,2
Kirgizstan	-0,9	7,4	6,5	2,8	8,6	7,2	-15,3	-9,6	-8,3	7,7	7,6	7,6
Moldova	-0,8	4,0	4,0	4,6	4,4	4,3	-7,0	-7,6	-8,8	5,6	6,2	5,7
Overig: Mongolië	12,3	11,8	11,7	15,0	9,7	7,5	-32,7	-26,6	-21,3	6,8	6,1	5,4

Bron: *World Economic Outlook*, oktober 2013

De bovenstaande prognoses hoeven natuurlijk niet uit te komen en worden onzekerder naarmate de jaren verstrijken. Het IMF baseert zich bij het maken van prognoses op allerlei aannames, die makkelijk kunnen veranderen. De aanname voor de olieprijs is bijvoorbeeld 104,49 dollar per vat in 2013 en 101,35 dollar per vat in 2014. De werkelijke olieprijs kan geheel anders worden. Bovendien kan (en wil) het IMF sommige omstandigheden, zoals misoogsten of volksopstanden, niet voorzien. Veranderde aannames of omstandigheden beïnvloeden de economische ontwikkeling van landen.

Uitgedrukt in ppp (koopkrachtpariteit, dat wil zeggen: de werkelijke koopkracht na compensatie voor prijsverschillen) is het inkomen per hoofd van de bevolking in elk land hoger dan het lijkt wanneer het inkomen simpelweg in dollars wordt omgerekend. Dit geldt met name voor de (grondstof)arme landen. Inwoners van armere landen zijn in werkelijkheid veel rijker (of minder arm) dan het lijkt wanneer hun inkomen wordt omgerekend in dollars.

In gelijkblijvende omstandigheden stijgt het inkomen van de bevolking zowel uitgedrukt in dollars als in ppp als de economie groeit. En andersom. Alleen blijven de omstandigheden zelden gelijk. Als de wisselkoers van een land verandert, dan verandert het inkomen in dollars ook. Verandering van het inkomen in ppp (de feitelijke

koopkracht) geeft een beter beeld van de economische groei. Maar ook dit beeld kan afwijken, bijvoorbeeld als de rekenmethode, het binnenlandse prijspeil of de omvang van de bevolking verandert.

De grote extra economische groei van Armenië en Turkmenistan is ook terug te zien in de extra toename van de (ppp) koopkracht van de nationale munt. Deze twee landen zijn de enige in de GOS-regio waar de ppp-koopkracht toeneemt ten opzichte van de aprilprognose. Opvallend is dat ondanks de extra economische groei van Turkmenistan de koopkracht uitgedrukt in dollars afneemt. Het verschil tussen de koopkracht uitgedrukt in dollars en in ppp neemt dus toe in Turkmenistan. Dit mocht ook wel want het verwachte verschil werd in de vorige prognoses steeds kleiner. Voor de arme Turkmeense bevolking is het niet goed om te maken te krijgen met het prijspeil van de Verenigde Staten.

In Armenië was het verschil in dollar- en ppp-koopkracht wel groot. Dan kan de dollar-koopkracht best meegroeien met de economische groei. Voor Wit-Rusland geldt iets dergelijks. Ondanks minieme extra economische groei ten opzichte van de aprilprognose verwacht het IMF een flinke groei van de dollar-koopkracht vanaf 2015. Maar het verschil in dollar en werkelijke koopkracht is in Wit-Rusland (voor een relatief welvarend land) erg groot. Een Wit-Rus kan met de nationale munt twee keer zoveel kopen dan met dollars als hij de nationale munt zou omwisselen in dollars. In ppp is de gemiddelde Wit-Rus, ondanks de financiële crisis in dat land, nog steeds de een na rijkste inwoner van de GOS-regio. Feitelijk is hij nog rijker, want nergens in de regio wordt het inkomen meer egalitair verdeeld dan in Wit-Rusland.

Kazachstan is het derde land waar de dollar-koopkracht toeneemt ten opzichte van de aprilprognose. In de andere tien landen van de GOS-regio verwacht het IMF een lagere groei van de dollar-koopkracht

In Kazachstan neemt wel de verwachte groei van de ppp-koopkracht sterk af. In 2015 zal die volgens het IMF 1.133 dollar lager zijn dan in de aprilprognose het geval was. De dollar-koopkracht neemt juist toe met 872 dollar in 2015. De koopkracht uitgedrukt in dollars en ppp naderen elkaar dus hard. In 2015 zijn ze al vrijwel gelijk en in 2016 is de dollar-koopkracht al 564 dollar hoger. Kazachstan is hiermee het enige land in de GOS-regio waar de koopkracht van de dollar hoger wordt dan van de nationale munt.

Het is overigens twijfelachtig of de verwachting van het IMF uit zal komen. Het is in eerdere prognoses vaker voorgekomen dat de dollar-koopkracht in landen van de GOS-regio hoger zou worden dan de ppp-koopkracht. Dit was het geval in Azerbeidzjan, Rusland, Turkmenistan en Mongolië. Zij wijzigden vervolgens het beleid.

Voor de duidelijkheid, de inwoners van de GOS-regio worden jaar in jaar uit zowel gemeten in dollars als in ppp aanmerkelijk rijker. Slechts de groei ten opzichte van de vorige prognose kan afwijken. Alleen in Armenië blijft ook na de laatste opwaartse correctie het dollar-inkomen nog net onder de top van 2008. Dit geldt niet voor het ppp-inkomen, dat in elk land van de GOS-regio flink groeit. In de meeste landen volgt het inkomen grofweg de economische ontwikkeling.

IMF-prognose voor het GOS, Georgië en Mongolië, 2007-2016 (oktober 2013)

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Armenië	groei bbp (%)	13,7	6,9	-14,2	2,2	4,7	7,2	4,6	4,8	5,5	4,3
	bbp per capita (\$)	2.853	3.606	2.661	2.838	3.096	3.021	3.176	3.158	3.282	3.525
	bbp per capita (ppp)*	5.303	5.769	4.967	5.117	5.443	5.924	6.269	6.665	7.161	7.699
Azerbeidzjan	groei bbp (%)	25,0	10,8	9,3	5,0	0,1	2,2	3,5	5,6	4,8	3,5
	bbp per capita (\$)	3.818	5.282	4.978	5.881	7.114	7.450	8.165	9.277	10.353	11.299
	bbp per capita (ppp)*	7.878	8.783	9.547	10.028	10.107	10.365	10.789	11.487	12.188	12.771
Georgië[#]	groei bbp (%)	12,3	2,3	-3,8	6,3	7,2	6,1	2,5	5,0	5,9	6,0
	bbp per capita (\$)	2.315	2.920	2.455	2.623	3.230	3.520	3.558	3.719	3.996	4.381
	bbp per capita (ppp)*	4.659	4.874	4.722	5.020	5.445	5.842	6.088	6.515	7.061	7.664
Wit-Rusland	groei bbp (%)	8,7	10,3	0,1	7,7	5,5	1,5	2,1	2,5	3,1	3,3
	bbp per capita (\$)	4.672	6.386	5.180	5.824	6.332	6.739	7.414	8.247	9.044	9.781
	bbp per capita (ppp)*	10.898	12.481	12.614	13.783	14.907	15.479	16.106	16.869	17.834	18.906
Moldavië	groei bbp (%)	3,0	7,8	-6,0	7,1	6,8	-0,8	4,0	4,0	5,0	5,0
	bbp per capita (\$)	1.229	1.695	1.524	1.631	1.971	2.037	2.214	2.387	2.591	2.813
	bbp per capita (ppp)*	2.708	2.983	2.830	3.071	3.347	3.378	3.562	3.767	4.037	4.328
Rusland	groei bbp (%)	8,5	5,2	-7,8	4,5	4,3	3,4	1,5	3,0	3,5	3,5
	bbp per capita (\$)	9.102	11.631	8.568	10.671	13.335	14.302	14.973	15.717	16.951	18.345
	bbp per capita (ppp)*	14.758	15.836	14.723	15.550	16.594	17.518	18.083	18.996	20.132	21.349
Oekraïne	groei bbp (%)	7,6	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2	0,4	1,5	1,5	1,6
	bbp per capita (\$)	3.071	3.899	2.550	2.980	3.584	3.877	3.862	4.011	4.273	4.579
	bbp per capita (ppp)*	6.921	7.261	6.265	6.627	7.136	7.295	7.422	7.657	7.941	8.246
Kirgizstan	groei bbp (%)	8,5	7,6	2,9	-0,5	6,0	-0,9	7,4	6,5	5,3	5,0
	bbp per capita (\$)	720	959	864	875	1.120	1.158	1.282	1.398	1.500	1.594
	bbp per capita (ppp)*	1.989	2.158	2.208	2.201	2.355	2.351	2.533	2.714	2.889	3.064
Tadzjikistan	groei bbp (%)	7,8	7,9	3,9	6,5	7,4	7,5	6,8	5,8	5,8	5,8
	bbp per capita (\$)	514	696	661	741	836	953	1.050	1.111	1.183	1.266
	bbp per capita (ppp)*	1.636	1.761	1.806	1.925	2.058	2.205	2.337	2.460	2.600	2.749

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Turkmenistan	groei bbp (%)	11,1	14,7	6,1	9,2	14,7	11,1	12,2	10,4	9,1	9,5
	bbp per capita (\$)	5.006	4.084	3.776	4.072	5.290	6.263	7.110	8.145	9.185	10.560
	bbp per capita (ppp)*	5.117	5.892	6.203	6.745	7.767	8.641	9.669	10.680	11.699	11.917
Kazachstan	groei bbp (%)	8,9	3,2	1,2	7,0	7,5	5,1	5,0	5,2	6,1	5,8
	bbp per capita (\$)	6.626	8.571	7.119	9.009	11.278	11.983	13.048	14.343	15.728	17.250
	bbp per capita (ppp)*	10.798	11.208	11.134	11.880	12.830	13.526	14.133	14.821	15.747	16.686
Oezbekistan	groei bbp (%)	9,5	9,0	8,1	8,5	8,3	8,2	7,0	6,5	6,0	6,0
	bbp per capita (\$)	821	1.038	1.195	1.367	1.561	1.736	1.852	1.960	2.082	2.210
	bbp per capita (ppp)*	2.363	2.590	2.776	2.995	3.239	3.523	3.777	4.040	4.318	4.617
Mongolië[#]	groei bbp (%)	10,2	8,9	-1,3	6,4	17,5	12,3	11,8	11,7	5,8	3,6
	bbp per capita (\$)	1.620	2.108	1.688	2.267	3.126	3.627	3.881	4.116	4.324	4.427
	bbp per capita (ppp)*	3.530	3.854	3.763	3.985	4.721	5.314	5.932	6.634	7.059	7.352

Opm. De gemarkeerde cijfers zijn schattingen.

* ppp is de Engelse afkorting van koopkrachtpariteit. De ppp wordt hier weergegeven in internationale dollars en is even hoog als de koopkracht van de dollar in de Verenigde Staten.

Georgië heeft in augustus 2009 officieel het Gemenebest van Onafhankelijke Staten verlaten en Mongolië is nooit lid geweest. Georgië wordt door het IMF tot de GOS-landen gerekend vanwege de geografische ligging en overeenkomst in economische structuur. Voor Mongolië gold tot en met de prognose van oktober 2012 hetzelfde, maar sinds 2013 wordt het land door het IMF geclassificeerd als een Aziatisch ontwikkelingsland (behorend tot de regio *developing Asia*).

Bron: Internationaal Monetair Fonds, *World Economic Outlook Database*, 8 oktober 2013

[Terug naar 'Achtergrond'](#)